

HALLINTOVALIOKUNNAN MIETINTÖ 25/2006 vp

Hallituksen esitys tietotekniikan käytöstä tullialalla tehdyn yleissopimuksen muuttamisesta tullitutkintatietokannan perustamisen osalta tehdyn pöytäkirjan hyväksymisestä sekä laeiksi pöytäkirjan lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta ja tullilain 23 b ja 24 §:n muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 24 päivänä lokakuuta 2006 lähettänyt hallintovaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen tietotekniikan käytöstä tullialalla tehdyn yleissopimuksen muuttamisesta tullitutkintatietokannan perustamisen osalta tehdyn pöytäkirjan hyväksymisestä sekä laeiksi pöytäkirjan lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta ja tullilain 23 b ja 24 §:n muuttamisesta (HE 213/2006 vp).

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- ylitarkastaja Hanna Vuojela, valtiovarainministeriö
- ylikomisario Tommi Reen, sisäasiainministeriö
- tulliylitarkastaja Juha Vilkkö, Tullihallitus.

Lisäksi kirjallisen lausunnon on antanut
— tietosuojavaltuutetun toimisto

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan, että eduskunta hyväksyisi Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 34 artiklan mukaisesti tehdyn pöytäkirjan tietotekniikan käytöstä tullialalla tehdyn yleissopimuksen muuttamisesta tullitutkintatietokannan perustamisen osalta ja lain sen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta. Lisäksi muutettaisiin tullilakia.

Mainitulla pöytäkirjalla perustetaan tullitutkintatietokanta-niminen rekisteri, jonka avulla EU:n jäsenvaltioiden tullirikostutkinnasta vastaavat toimivaltaiset viranomaiset voivat tiettyä

henkilöä tai yritystä koskevaa tutkintaa suorittaessaan selvittää, suorittavatko tai ovatko muiden jäsenvaltioiden toimivaltaiset viranomaiset suorittaneet samaa henkilöä tai yritystä koskevaa tutkintaa. Tullitutkintatietokantaan talletetaan kansallisen tullilainsäädännön vakavaa rikkomista koskevaan tutkintaan liittyviä tietoja.

Muutospöytäkirja tulee voimaan 90 päivän kuluttua siitä, kun kahdeksan jäsenvaltiota on ilmoittanut Euroopan unionin neuvoston pääsihteerille hyväksyneensä pöytäkirjan. Tällöin muutospöytäkirja tulee voimaan näiden kahdek-

san jäsenvaltion osalta. Esitykseen sisältyy ehdotus laiksi muutospöytäkirjan lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattami-

sesta. Tullilakiin ehdotetaan tehtäväksi muutospöytäkirjan edellyttämät muutokset.

Lait ovat tarkoitettut tulemaan voimaan samanaikaisesti muutospöytäkirjan kanssa.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

EU:n oikeus- ja sisäasiainyhteistyönä tehdyllä tullitietojärjestelmäyleissopimuksen muutospöytäkirjalla perustettava tullitutkintatietokanta on kolmannen pilarin rekisteri, johon talletetaan kansallisen tullilainsäädännön vakavaa rikkomista koskevaan tutkintaan liittyviä tietoja tullirikosten selvittämiseksi ja syytteeseen saattamiseksi. Tietojen tallettamisen edellytykseksi ehdotetaan tullilaissa (1466/1994) säädettäväksi, että epäiltävästä rikoksesta voi seurata vuosi vankeutta tai sitä ankarampi rangaistus.

Tullitutkintatietokannan on tarkoitus sisältää tietoja henkilöistä ja yrityksistä, jotka ovat parhaillaan tai ovat olleet tullirikostutkinnan kohteina jossakin jäsenvaltiossa. Järjestelmään talletetaan asianomaisen henkilön tai yrityksen tunnistamiseen tarvittavat tiedot, tutkinnan ala sekä asiaa käsittelevän jäsenvaltion viranomaisen nimi, kansallisuus ja yhteystieto sekä asianumero.

Valiokunta toteaa, että tullitutkintatietokanta on viitetietokanta (niin sanottu hittitietokanta). Rekisterissä olevien tietojen avulla jäsenvaltioiden toimivaltaiset viranomaiset saavat tietoja siitä, onko samaa henkilöä tai yritystä koskeva tutkinta vireillä tai suoritettu myös toisessa jäsenmaassa. Sen sijaan tutkinnan sisältöön liittyviä tietoja ei tullitutkintatietokantaan talleteta. Mikäli "osuma" löytyy ja viranomaisen tarvitsee lisätietoja tietokantaan rekisteröidystä henkilöstä tai yrityksestä, sen tulee pyytää toiselta jäsenmaalta näitä tietoja virka-aputeitse soveltaen muita tulliyhteistyötä koskevia sopimuksia, kuten Napoli II -yleissopimusta (HaVM 2/2004 vp — HE 92/2003 vp).

Valiokunta katsoo, että tullitutkintatietokannan avulla kyetään tehostamaan sellaisten tullirikosten tutkintaa, joissa sama henkilö tai oikeushenkilö on syyllistynyt tullirikokseen useammassa kuin yhdessä Euroopan unionin jäsenmaassa. Järjestelmä parantaa viranomaisten toimintamahdollisuuksia erityisesti rajat ylittävän järjestäytyneen rikollisuuden ja talousrikollisuuden torjumisessa. Tietokanta tehostaa myös tullihallintojen keskinäisestä avunannosta ja yhteistyöstä tehdyn Napoli II -yleissopimuksen soveltamista virka-apupyynnöiden tekemisessä.

Napoli II -sopimuksessa tarkoitettuja tullihallintoon kuuluvia viranomaisia ovat Suomessa varsinaisten tulliviranomaisten lisäksi myös poliisiviranomaiset ja rajavartiolaitoksen viranomaiset. Päävastuun tullirikosten tutkinnasta kantaa maassamme tullilaitos. Lisäksi myös poliisi ja rajavartiolaitos suorittavat kyseisten rikosten esitutkintaa. Poliisin, tullin ja rajavartiolaitoksen yhteistyötä (PTR-yhteistyö) on kehitetty jo pitempään ja sitä voidaan pitää kansainvälisesti esimerkkinä rikostorjunnan viranomaisyhteistyöstä. Tulliviranomaisten uuden tullitutkintatietokannan kautta saama tieto välittyy myös poliisille ja rajavartiolaitokselle valtakunnallisten PTR-analysikeskusten kautta.

Valiokunnalla ei ole huomauttamista henkilö-
tietojen suojaa koskevan sääntelyn osalta.

Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää esitystä tarpeellisena ja tarkoituksenmukaisena. Valiokunta puoltaa esillä olevan muutospöytäkirjan hyväksymistä. Lisäksi valiokunta puoltaa hallituksen esitykseen sisältyvien lakiehdotusten hyväksymistä muuttamattomina.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella hallintovaliokunta ehdottaa,

että eduskunta hyväksyy Brysselissä 8 päivänä toukokuuta 2003 Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 34 artiklan mukaisesti tehdyn tietotekniikan

käytöstä tullialalla tehdyn yleissopimuksen muuttamisesta tullitutkintatietokannan perustamisen osalta tehdyn pöytäkirjan ja

että lakiehdotukset hyväksytään muutamattomina.

Helsingissä 24 päivänä marraskuuta 2006

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

vpj. Veijo Puhjo /vas
jäsen. Sirpa Asko-Seljavaara /kok
Nils-Anders Granvik /r
Lasse Hautala /kesk
Rakel Hiltunen /sd
Hannu Hoskonen /kesk

Esko Kurvinen /kok
Lauri Kähkönen /sd
Satu Taiveaho /sd
Tapani Tölli /kesk
Ahti Vielma /kok
Tuula Väättäinen /sd.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Ossi Lantto.